

**Ekspertyza ornitologiczna
dla budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących
i Zawodowych w Solcu Kujawskim (ul. 23 Stycznia 13, Solec
Kujawski, działka ewidencyjna nr 717/3, obręb 0001).**

Wykonawca:
Ekostudium Leszek Koziróg
Ul. Smętka 15/29, 10-077 Olsztyn

tel.: 721500777
e-mail: leszekkozirog@wp.pl

Bydgoszcz, dn. 15 lipca 2016 r.

1. Informacja wstępna.

Niniejsze opracowanie zawiera wyniki inwentaryzacji chiropterologicznej budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Solcu Kujawskim (ul. 23 Stycznia 13, Solec Kujawski, działka ewidencyjna nr 717/3, obręb 0001), zalecenia dotyczące realizacji planowanej inwestycji oraz zalecane działania z zakresu kompensacji przyrodniczej. Inwentaryzację wykonano w związku z planowanymi pracami remontowymi i modernizacyjnymi.

2. Metody prowadzenia inwentaryzacji ornitologicznej.

Inwentaryzację ornitologiczną prowadzono w oparciu o założenia metodyczne przedstawione w dokumencie: **Wytyczne Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy do prowadzenia inwentaryzacji ornitologicznych budynków** (wytyczne skonstruowano w oparciu o publikacje: Wylęgała i in. 2009, Wójcik 2010, Nowakowski 2010, Zielińska 2011, Mikusek 2010).

Łącznie wykonano 5 kontroli budynku (3 kontrole przed południowe i 2 wieczorne). Obserwacje przeprowadzono z poziomu gruntu, w terminach przedstawionych w tabeli 1, z wykorzystaniem lornetek o powiększeniu dziesięciokrotnym (Ecotone oraz Nikon). Wszystkie elewacje budynku były obserwowane co najmniej przez godzinę w trakcie kontroli przedpołudniowych i wieczornych.

Tab. 1. Terminy prowadzenia inwentaryzacji ornitologicznych.

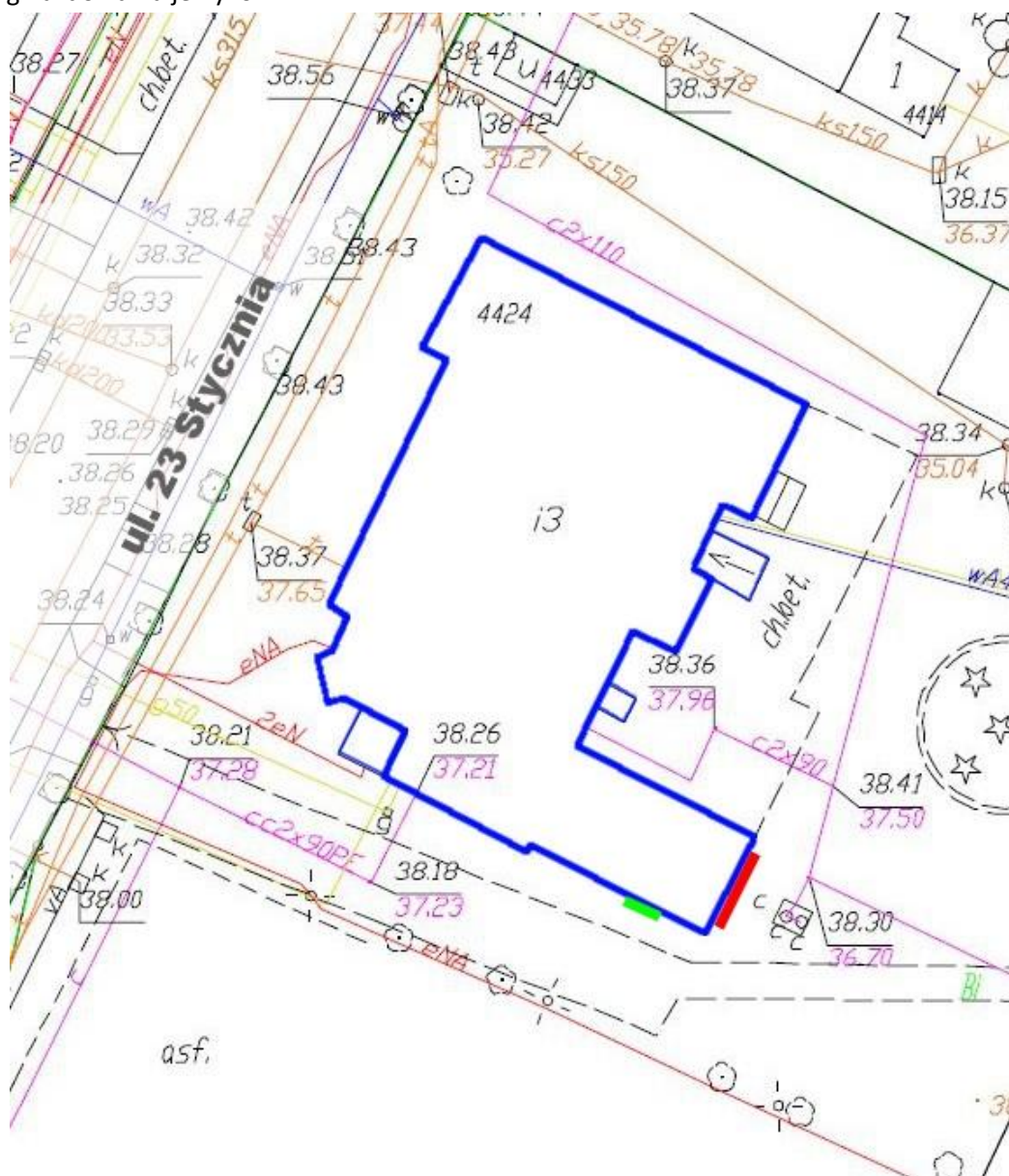
Dzień kontroli	Godziny obserwacji
20 kwietnia 2016 r.	9.10 – 9.40
24 kwietnia 2016r.	5.30 – 7.30
5 maja 2016 r.	9.30 – 11.00
3 czerwca 2016 r.	19.30 – 22.20
6 czerwca 2016 r.	20.30 – 22.10

Wykonano szczegółowe oględziny wszystkich elewacji budynku pod kątem występowania wszelkich przestrzeni, mogących stanowić miejsce gniazdowania ptaków. Poszukiwano także śladów gniazdowania ptaków w postaci gniazd, piór, odchodów, czy szczątków ptaków. Obserwowano także otoczenie budynku pod kątem wykrycia gatunków ptaków, zwłaszcza rzadkich, o behawiorze odmiennym od ptaków wróblowych.

3. Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej.

W wyniku przeprowadzonych prac stwierdzono zasiedlenie budynku przez chronione gatunki ptaków: 2 pary kawek *Corvus monedula* oraz 1 parę jerzyków *Apus apus*. Kawki zasiedlały przestrzeń poddasza, do którego uzyskiwały dostęp przez otwory w południowo wschodniej elewacji budynku (mapa 1, fot. 1). Gniazdo jerzyków znajdowało się pod blaszanym okapem na elewacji południowo zachodniej budynku (mapa 1, fot 2).

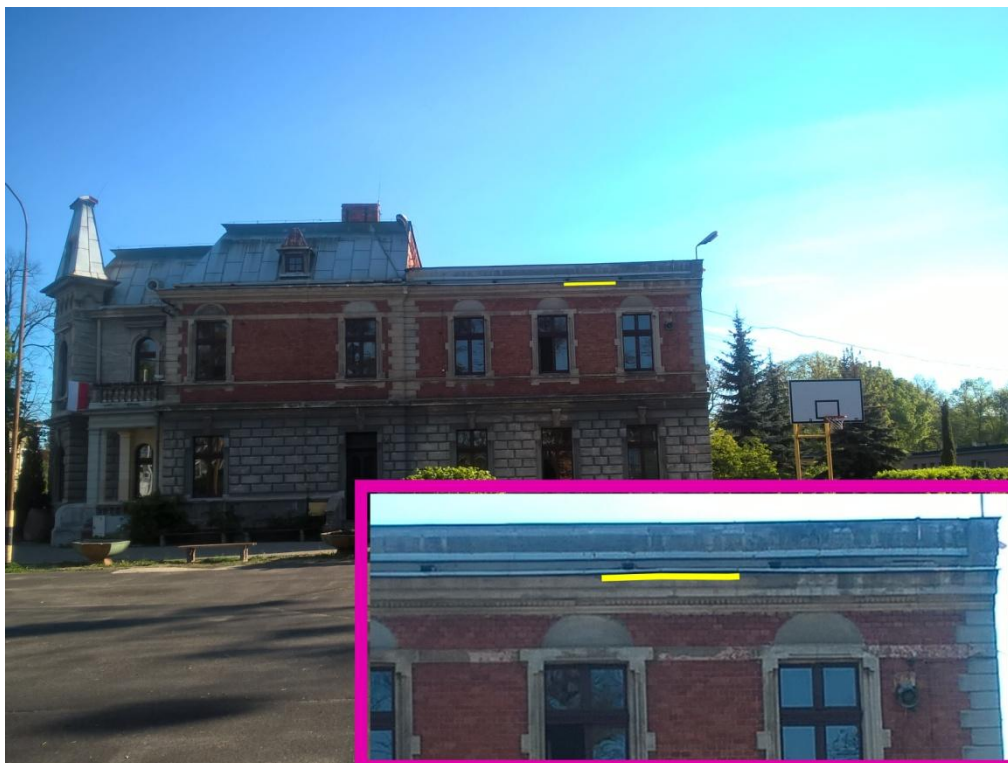
Mapa 1. Plan sytuacyjny budynku. Granatowe linie wyznaczają kontury budynku. Kolorem czerwonym oznaczono elewację zasiedloną przez kawki a kolorem zielonym oznaczono miejsca gniazdowania jerzyków.

Fot. 1. Fragment południowo wschodniej elewacji. Kolor żółty – otwory wykorzystywane przez kawki. Niebieski okręgi – lokalizacje drożnych otworów, które potencjalnie także mogą być wykorzystywane przez kawki.

Fot. 2. Elewacja południowa (południowo-zachodnia) budynku. Kolorem żółtym zaznaczono lokalizację szczeliny wykorzystywanej przez jerzyki. W różowej ramce pokazano zbliżenie miejsca gniazdowania jerzyków.

4. Wnioski i zalecenia.

W wyniku przeprowadzonych obserwacji stwierdzono zasiedlenie budynku objętego badaniami przez 2 gatunki ptaków objęte ochroną prawną: kawka (2 pary lęgowe) oraz jerzyk (1 para lęgowa). Zalecenia dotyczące działań jakie należy podjąć w celu ochrony miejsca gniazdowania ptaków zależą od prac, które zostaną zaprojektowane i wykonane na budynku a zwłaszcza w obrębie elewacji wykorzystywanych przez kawki i jerzyki. Rozważane warianty inwestycji są następujące:

- Wariant 1. Planowane prace nie spowodują utraty schronień przez kawki jerzyki i ptaki będą nadal miały dostęp do wykorzystywanych otworów i przestrzeni w obrębie budynku.
- Wariant 2. Planowane prace doprowadzą do utraty miejsca gniazdowania przez ptaki wskutek zamknięcia otworów lub wypełnienia przestrzeni wykorzystywanych obecnie przez ptaki.

a) Zalecenia dotyczące Wariantu 1. W przypadku zachowania drożności otworów oraz przestrzeni w budynku zasiedlonych przez kawki oraz jerzyki w stanie niezmienionym w stosunku do obecnego:

- brak jest wskazań dla podejmowania działań z zakresu kompensacji przyrodniczej,
- wszelkie prace prowadzone w obrębie elewacji, na których stwierdzono siedliska ptaków należy prowadzić poza okresem lęgowym, czyli prace te należy wykonać w okresie od 1 września do końca lutego;
- należy skonsultować z ornitologiem, czy wykonywane na budynku prace faktycznie nie wpłyną na jakość siedlisk ptaków.

b) Zalecenia dotyczące Wariantu 2. Ze względu na utratę miejsca gniazdowania przez kawki i jerzyki:

- w okresie od 1 listopada do końca lutego (przed rozpoczęciem prac remontowych) należy wykonać uszczelnienie wszystkich otworów wykorzystywanych przez ptaki - takie rozwiązanie umożliwi prowadzenie prac remontowych również w okresie pokrywającym się z okresem lęgowym ptaków gniazdujących na budynku,
- zarówno na zniszczenie (poprzez poprzez zamknięcie otworów wlotowych lub wypełnienie przestrzeni wykorzystywanej przez ptaki) miejsca gniazdowania kawek i jerzyków jak i na uniemożliwienie dostępu do schronienia (zamknięcie otworów w okresie jesienno-zimowym) konieczne jest uzyskanie zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska,
- niezwłocznie po zakończeniu prac remontowych należy wykonać działania kompensujące utratę miejsca gniazdowania polegające na instalacji na budynku 4 budek lęgowych dla kawek oraz 2 budek lęgowych dla jerzyków.

Dobór budki lęgowej omówiono w dalszym rozdziale opracowania. W przypadku budek dla obu stwierdzonych gatunków zaleca się zastosowanie budek wykonanych z trocinobetonu. Korzyści wynikające z zastosowania budek trocinobetonowych są następujące:

- wielokrotnie większa trwałość niż w przypadku budek drewnianych,
- możliwość pomalowania budki w kolorze elewacji budynku
- budka może być montowana w warstwie ocieplającej budynku i w mniejszym stopniu wystawać poza płaszczyznę elewacji

5. Zalecenia dotyczące budek lęgowych.

a. Budki lęgowe dla kawek.

Zaleca się zastosowanie 4 budek dla kawek wykonanych z trocinobetonu. Poniżej przedstawiono przykładowy model budki trocinobetonowej dostępny na polskim rynku (fot 3).

Fot. 3. Przykładowa budka trocinobetonowa dla kawek dostępna na polskim rynku (źródło: www.budkilegowe.com, www.mkwpracownia.pl). Wymiary prezentowanej budki: 50 cm x 23 cm x 23 cm; średnica otworu wlotowego 8,5 cm; grubość ścianki: 2 cm).

Budki dla kawek należy zamontować na elewacji wschodniej (południowo-wschodniej) budynku, na ścianie obecnie zasiedlonej przez te ptaki (zgodnie z mapą 1, fot. 1). Na fot. 4 przedstawiono schemat wizualizacyjny umiejscowienia budek dla kawek.

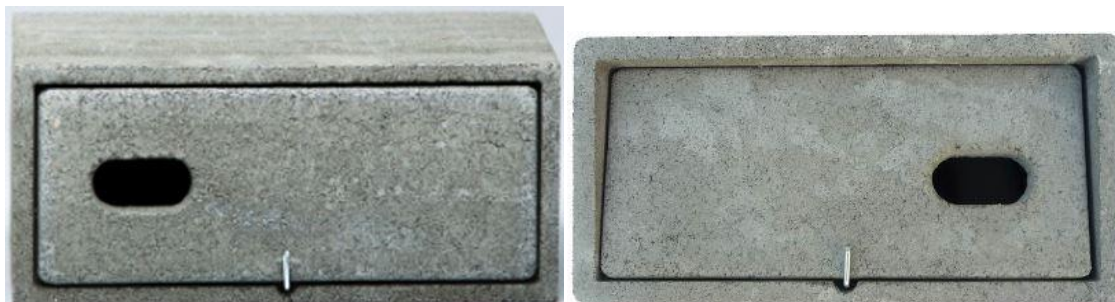
Fot. 4. Wizualizacja zalecanego umiejscowienia budek lęgowych dla kawek.

b. Budki dla jerzyków. Zaleca się montaż 2 budek dla jerzyków wykonanych z trocinobetonu na elewacji południowej (południowo-zachodniej) budynku, obecnie zasiedlonej przez jerzyki (zgodnie

z mapą 1 i fot. 2). Poniżej przedstawiono przykładowy model budki trocinobetonowej dla jerzyków (fot 5).

Fot. 5. Przykładowe budki trocinobetonowe dla jerzyków (źródło: www.budkilegowe.com, www.mkwpracownia.pl). Wymiary przybliżone prezentowanych budek: 16 cm x 36cm x 22 cm; wymiary otworu wlotowego: 6,5 x 3,5 cm).

Na fot. 6 przedstawiono schemat wizualizacyjny umiejscowienia budek dla jerzyków.

Fot. 6. Wizualizacja zalecanego umiejscowienia budek lęgowych dla jerzyków. Kolorem żółtym obrysowano szczelinę obecnie wykorzystywaną przez jerzyki.

c) Czyszczenie budek lęgowych. Wnętrze budek lęgowych należy wyczyścić 1 raz w roku w okresie od dnia 16 października do końca lutego.

6. Literatura

Mikusek R. 2005. Metody Badań i Ochrony Sów. FWIE 200. Kraków

Nowakowski W. (red.) 2010 r. Praktyka budowlana, a ochrona siedlisk jerzyka, nietoperzy i innych chronionych gatunków synantropijnych - nowe spojrzenie na prawo. Materiały po spotkaniu szkoleniowo-dyskusyjnym, Warszawa
(http://bioexperts.pl/doc/Materialy_pokonferencyjne.pdf)

Wójcik S. 2010. Inwentaryzacja jerzyka *Apus apus* na terenie miasta Jaworzno w roku 2010. Milvus, Jaworzno 2010 (www.jaworzno.pl/downloads/2012-09-04_14.../populacja-jerzyka-w-jaworznie.pdf)

Wylęgała P., Jaros R., Dzieciołowski R., Kepel A., Szkudlarek R., Paszkiewicz R. 2009. Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody, Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”, Poznań 2009
www.salamandra.org.pl/DO_POBRANIA/PRAWO/folder_bloki.pdf;

Wytyczne Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy do prowadzenia inwentaryzacji ornitologicznych budynków.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.);

Zielińska D. 2011 r. Ptaki w budynkach. Stołeczne Towarzystwo Ochrony Ptaków.
http://www.stop.eko.org.pl/wp/wp-content/uploads/pliki/ptaki_w_budynkach_ulotka_2011_zielinska_nfos.pdf